

N:o 40.

Af Herr Borg: Om stadgande af rätt för flicka att på samma villkor som yngling intagas i sjette och sjunde klasserna vid rikets allmänna läroverk.

Att främja äfven qvinnans förståndsutveckling och bereda henne tillfälle att tillägna sig kunskaper, hvarigenom hon lättare kan bestå kampen för tillvaron, är ett drag som utmärker vår tid mer än någon föregående, vårt folk i högre grad än de flesta andra. På många lifsområden, hvarifrån qvinnan förr varit utestängd, har man numera låtit henne inträda och erfarit, att hon fyllt sin plats insigtsfullt, redbart och nitiskt. Sålunda se vi henne i industrien, handeln, uppfostringsväsendet, statens embetsverk, vetenskapen och konsten allt mer framträdande och ådagaläggande samhällsnyttiga egenskaper.

Samtidigt härmed hafva offentliga och enskilda undervisningsanstalter öppnat sina portar för att mottaga henne samt bibringa henne erforderliga kunskaper.

De allmänna läroverken mottaga henne dock ännu ej; i stället underhjelper staten hennes uppfostran genom anslag åt enskilda och kommunala flickskolor, hvilka likväl gemenligen ej kunna lemna en så god undervisning som staten, på grund af dess större resurser, än mindre en så prisbillig undervisning. Här har staten sålunda ställt qvinnans uppfostran på en lägre och ofördelaktigare nivå än det manliga släktets. Svårigheten, i synnerhet för den mindre bemedlade qvinnan, att under sådana förhållanden skaffa sig kunskaper är påfallande,

och dock har staten, oaktadt den funnit hennes verksamhet användbar äfven på sådana platser, som erfordra det högsta kunskapsmått, som i de allmänna läroverken meddelas, hittills derifrån uteslutit henne. Förmodligen har detta sin hufvudsakliga grund i det stora tillopp af manlig ungdom, som förekommer vid de allmänna läroverken, det man slutligen nödgats begränsa; men detta tillopp gäller vid många läroverk endast de *lägre* klasserna, medan de *högsta* flerstädes äro ganska fåtaliga och utan svårighet torde kunna till undervisning mottaga ett vida större antal lärjungar.

Dessa förhållanden hafva ledt till den föreställningen, att flickor på samma villkor som ynglingar kunde och borde få tillgång till de allmänna läroverkens högsta klasser, den 6:e och 7:de. Det vore från statsmakternas sida endast en gärd af rättvisa och billighet, tillfredsställande i någon mån det qvinliga släktets anspråk på att i uppfostringsväg ej allt för styfmoderligt behandlas, på samma gång staten derigenom gagnade sig sjelf, och det utan att derfor behöfva göra den ringaste uppoffring, utan tvärtom möjligen bespara i utgifter till understöd åt enskilda och kommunala flickskolor.

Man invänder må hända, att gemensam undervisning för båda könen kan medföra faror för sedligheten. Erfarenheten jäfvar dock dylika farhågor. Öfver allt, hvarest en sådan gemensam undervisning egt rum, har den, långt ifrån att slappa eller undergräfva sedlighetskänslan, tvärtom höjt den samma, renande och förädlande, liksom det är ett obestriddigt psykologiskt faktum, att fantasiens och känslans öfverdrifter bäst tyglas och formas till tjenst åt det sanna, goda och sköna genom ett sundt, naturligt och förnuftigt samlif mellan manlig och qvinlig ungdom. Flera folk hafva också redan en glädjande erfarenhet af fördelarne att undervisa ynglingar och flickor gemensamt, och hos oss saknas ej heller alldeles en dylik erfarenhet. Den gemensamma undervisningen i *folkskolan* å landsbygden, vid våra *akademier*, i *dissektionssalarne* o. s. v. har ännu aldrig varit ens misstänkt för att på minsta sätt hafva motverkat sedligheten, och det är ofattligt, huru det skulle kunna medföra den ringaste våda i detta afseende att göra undervisningen i de allmänna läroverkens högre klasser tillgänglig äfven för flickor, som befinna sig under föräldrars och målsmäns uppsigt och ej skulle behöfva hafva annat umgänge med ynglingarne än gemensamma lektioner. Att hafva en särskild stolplats bredvid en yngling i *skolan* synes ej kunna vara farligare för en 15—20-årig flicka än att sitta bredvid honom på en bänk i *kyrkan*, *föreläsningssalen*, *teatern* o. s. v. Den flicka, som bestämde sig för att i de högsta klasserna öka sitt kunskapsmått, skulle

nog, så framt hon i hemmet erhållit den rätta moraliska uppfostran, ej råka i fara att, i följd af för båda könen gemensam undervisning, förledas; den åter, som ej varit nog lycklig att i hemmet hafva fått den rätta sedliga rigtningen, torde hafva lika mycket eller mera skydd i än utom skolan. Genom den gemensamma undervisningen blefve för öfrigt flickans ställning i skolan den samma som ynglingens nu är, med karaktersbildningen och sederna väsentligen beroende af andan och vården i hemmet.

Det torde slutligen förtjena att besinnas, huru vida icke ifrågavarande gemensamma undervisning skulle vara egnad att förskaffa framför allt flickan en behöflig lifserfarenhet redan i skolan i stället för först vid universitetet eller annanstädes, sedan hennes mera ensidiga uppfostran bland flickor fört henne oerfaren ut i lifvets vidare kretsar, der faran för henne då torde vara betydligt större än om hon, under flera års undervisning tillhoppa med ynglingar, lärt att akta och lita på sig sjelf samt att känna det manliga släktet, såsom det framträder i ynglingen. En sådan erfarenhet kan väl knappast vinnas mera fullständig och pålitlig än just under fleråriga, gemensamma studier, då, med ungdomens hela öppenhet, lynne, karakter och seder klarast träda i dagen. Att den föreslagna anordningen skulle hafva ett godt inflytande äfven på lärarne, lider intet tvifvel.

På dessa grunder dristar jag föreslå, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t må hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t som tillägg till § 25 mom. 3 i Kongl. Maj:ts nådiga stadga af den 1 November 1878 eller ock å annat lämpligt ställe i nämnda stadga förordna i nedanstående syfte:

Flicka ege rättighet att intagas i läroverkets 6:e och 7:de klass på samma vilkor som yngling.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1885.

F. T. Borg.